

BÖLÜM 10

Bilgi ve Teknolojiyi Yönetmek

10.4. / Tele/Uzaktan Eczacılık

Miray ARSLAN¹

Öğrenim Hedefleri

Okuyucu, bu bölümü okuyarak;

1. Tele/Uzaktan eczacılık kavramını tanımlayacak
2. Tele/Uzaktan eczacılık uygulamalarının temellerini açıklayacak
3. Tele/uzaktan eczacılık uygulamaları örneklerini açıklayacak

Giriş

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte sağlık hizmetleri sunumunda da büyük gelişme ve değişimler görülmekte olup, bu gelişmeler hız kesmeden devam etmektedir. Sağlık hizmetlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin uygulanması sağlık hizmetlerinin sağlanmasında yeni perspektifler açmakta ve sağlık profesyonelleri sayısının limitli olması nedeniyle karşılaşılabilecek sorunların azaltılmasına katkıda bulunmaktadır. Telekominasyon teknolojilerinin sağlık hizmetleri sunumuna adapte edilmesiyle birlikte tele sağlık uygulamaları ön plana çıkmaya başlamış ve özellikle Covid-19 pandemisi ile birlikte uygulama alanları da artış

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği AD., mirayarslan@yyu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-2786-4610

çalışmalarda teleeczacılık hizmetleri ile kronik hastalıkları olan hastaların yönetiminin ve izleminin daha kolay olduğu ortaya konulmuştur (Gordon et al., 2012; Brown et al., 2017; Omboni and Tenti, 2019; Thavornwattanayong and Nuallaong, 2023). Covid-19 pandemisi sürecinde özellikle bireylerin izolasyonu, bulaşın önlenmesi ve hastaların ilaca kesintisiz erişiminin sağlanmasında teleeczacılık uygulamaları hayati rol oynamıştır (Dat et al., 2023). Taylor et al. (2018) ise uzaktan eczacılık hizmetleri ile sağlık giderlerinin azaltılabileceğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, teleeczacılık hizmetleri sadece sağlık çıktılarına olan katkıları ile değil hem farmasötik bakım hizmetlerine kesintisiz erişim sağlama imkanı sunmaları hem de sağlık ekonomisine olumlu katkıları açısından dikkat çekmektedir.

Sonuç

Gelişen teknolojiler ve online hizmetlere olan talep artışı ile birlikte günümüzde teleeczacılık uygulamalarının sağlık hizmetleri sunumunda önemli bir yere sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Teleeczacılık uygulamalarının daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılması ve böylelikle sağlık çıktılarında olumlu gelişmelerin sağlanabilmesi açısından bu uygulamalara yönelik yasal düzenlemelerin doğru bir şekilde yapılandırılması, standartların doğru belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Bunlarında ötesinde teleeczacılık uygulamaları konusunda başarıya ulaşmada bu sisteme dahil olacak olan eczacı ve eczane çalışanlarının sistemle ilgili bilgiye ve tecrübeye sahip olması, uzaktan eczacılık hizmetlerindeki güncel uygulamaları takip etmesi aynı zamanda hastaların da sistemi nasıl kullanacakları konusunda bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bu bağlamda teleeczacılık uygulamaları konusunda henüz adım atmamış olan ülkelerde teleeczacılığın sürdürülebilir olması için yasal çerçevenin doğru çizilmesinin yanı sıra sistemin iç ve dış paydaşlarının teleeczacılık konusunda eğitilmesi hedeflenmelidir.

Kaynaklar

- American Society of Health-System Pharmacists. ASHP guidelines on remote medication order processing. *Am J Health-Syst Pharm.* 2010; 67:672–7.
- Amkreutz J, Lenssen R, Marx G et al. (2020)ç Medication safety in a German telemedicine centre: Implementation of a telepharmaceutical expert consultation in addition to existing tele-intensive care unit services. *J Telemed Telecare.* Jan-Feb;26(1-2):105-112. doi: 10.1177/1357633X18799796. Epub 2018 Sep 25. PMID: 30253681.
- Baldoni S, Amenta F, Ricci G (2019) Telepharmacy services: present status and future perspectives: a review. *Medicina.* 55: 327. <https://doi.org/10.3390/medicina55070327>

- Bindler RJ. The impact of telepharmacy services on the identification of medication discrepancies, high-alert medications, and cost avoidance at rural healthcare institutions. *J Int Soc Telemed E Health* 2020;8(e5):1–6.
- Brown, W., Scott, D., Friesner, D., Schmitz, T. (2017). Impact of telepharmacy services as a way to increase access to asthma care. *J Asthma*, 54:961–967.
- Casey, M. M., Sorensen, T. D., Elias, W., Knudson, A., & Gregg, W. (2010). Current practices and state regulations regarding telepharmacy in rural hospitals. *American journal of health-system pharmacy*, 67(13), 1085–1092. <https://doi.org/10.2146/ajhp090531>
- Canadian Society of Hospital Pharmacists (2018). *Telepharmacy: Guidelines*. Ottawa (ON).
- Dat, T. V., Tu, V. L., Quan, N. K., Minh, N. H., Trung, T. D., Le, T. N., ... & Huy, N. T. (2023). Telepharmacy: a systematic review of field application, benefits, limitations, and applicability during the COVID-19 pandemic. *Telemedicine and e-Health*, 29(2), 209–221.
- Iftinan, G. N., Wathoni, N., & Lestari, K. (2021). Telepharmacy: A Potential Alternative Approach for Diabetic Patients During the COVID-19 Pandemic. *Journal of multidisciplinary healthcare*, 14, 2261–2273. <https://doi.org/10.2147/JMDH.S325645>
- Iftinan, G. N., Elamin, K. M., Rahayu, S. A., Lestari, K., & Wathoni, N. (2023). Application, Benefits, and Limitations of Telepharmacy for Patients with Diabetes in the Outpatient Setting. *Journal of multidisciplinary healthcare*, 16, 451–459. <https://doi.org/10.2147/JMDH.S400734>
- Gordon, H.L., Hoeber, M., Schneider, A. (2012). Telepharmacy in a rural Alberta Community Cancer Network. *J Oncol Pharm Pract*, 18:366–376.
- Kilova K, Peikova L, Mateva N (2021) Telepharmacy and opportunities for its application in Bulgaria. *Pharmacia* 68(2):333–337. <https://doi.org/10.3897/pharmacia.68.e63517>
- Le, T., Toscani, M., & Colaizzi, J. (2020). Telepharmacy: a new paradigm for our profession. *Journal of pharmacy practice*, 33(2), 176–182.
- Omboni, S., & Tenti, M. (2019). Telepharmacy for the management of cardiovascular patients in the community. *Trends in Cardiovascular Medicine*, 29(2), 109–117.
- Poudel, A., & Nissen, L. M. (2016). Telepharmacy: a pharmacist's perspective on the clinical benefits and challenges. *Integrated Pharmacy Research and Practice*, 75–82.
- Solimini, R., Busardò, F. P., Gibelli, F., Sirignano, A., & Ricci, G. (2021). Ethical and Legal Challenges of Telemedicine in the Era of the COVID-19 Pandemic. *Medicina*, 57(12), 1314.
- Taylor, A. M., Bingham, J., Schussel, K., Axon, D. R., Dickman, D. J., Boesen, K., ... & Warholak, T. L. (2018). Integrating innovative telehealth solutions into an interprofessional team-delivered chronic care management pilot program. *Journal of managed care & specialty pharmacy*, 24(8), 813–818.
- Thavornwattanayong, W., & Nuallaong, P. (2023). Outcomes of Telepharmacy on Asthma Control at Ratchaburi Hospital. *Journal of Health Science and Medical Research*, 41(4), 2023928.